

Науковий реферат статті Седляра М. О. "Модернізаційний вибір: наздоганяти чи випереджати"

Формування інноваційної моделі розвитку у країнах з перехідною економікою, до яких зараховують і Україну, потребує розробки та втілення в життя дієвої стратегії модернізації національної економіки і суспільства в цілому. Її ефективність значною мірою залежить від вибору типу такої модернізації: навздогінної чи випереджальної.

На сучасному етапі спостерігається здійснення більшістю країн стратегічного курсу за схемами скорочення відставання, що є орієнтацією на навздогінний тип модернізації. Він пов'язаний із багатьма ризиками та небезпеками для держави, здатними навіть поглибити наявні проблеми в суспільстві та економіці. Реалізація стратегії навздогінної модернізації базується на "психології ксерокса" – сліпому копіюванні інститутів та досвіду інших країн, що в більшості приводить до неприживання чужорідних елементів та відповідно їх неефективної функціональності внаслідок невідповідності особливим ідентифікаційним характеристикам економічного, соціального, політичного, культурного та іншого стану кожної з держав. Наслідування та дублювання досягнень інших держав спрацьовує вкрай рідко, особливо в тому випадку, якщо говорити про країну із застарілою (як морально, так і фізично) промисловою базою, яка в більшості присутня в країнах з перехідною економікою. Немає у світі держав, у яких комплекс культурних, природних і, що надзвичайно важливо, політико-економічних умов однієї країни був би ідентичним умовам іншої.

Економічна історія свідчить, що для подолання розриву та виходу на передові позиції соціально-економічного розвитку у висококонкурентному світі не потрібне повторне проходження та дублювання всіх алгоритмів технологічного прогресу, з якими стикалися країни-лідери, а більше слід зосередитися на стрибкоподібному соціально-економічному прориві. У даному аспекті радше слід говорити не про навздогінний тип модернізації, а про випереджальний, який спрямований на дотримання стратегії прориву. "Випереджати" майже ніколи не означає "рухатися тим же шляхом", що й країни-зразки (лідери), однак обов'язково під ним розуміють "рухатися кращим шляхом", що співзвучне з вимогою руху у власному напрямку. Лише в такому випадку можна перейти до унікальної, дієвої та ефективної інноваційної моделі розвитку національної економіки.

/ С. А. Вагера // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 2. – С. 219–233. 3. Ещенко П. Восстановление социально-экономического развития – приоритет номер один в мире и в Украине / П. Ещенко, А. Арсенко // Экономика Украины. – 2012. – № 1. – С. 36–50. 4. Онищенко В. Модернізація як імператив розвитку України / В. Онищенко // Економіка України. – 2011. – № 7. – С. 4–14. 5. Москаленко О. М. Методологія дослідження теоретичної моделі випереджаючого економічного розвитку в сучасній політичній економії / О. М. Москаленко // Економіка розвитку. – 2013. – № 3 (67). – С. 16–20. 6. Карпунина Е. С. Модернизация государственной экономической политики как условие опережающей постиндустриальной модернизации хозяйственной системы России : дис. ... докт. экон. наук : 08.00.01 / Е. С. Карпунина ; ГОУВПО "Тамбовский государственный университет". – Тамбов, 2012. – 323 с. 7. Лібералізм та модернізація (за матеріалами "круглого столу") // Економіка України. – 2011. – № 8. – С. 4–25.

Інформація про автора

Седляр Михайло Олегович – викладач кафедри економічної теорії Інституту управління та економіки освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (01601, Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9, e-mail: mishased@i.ua).